

1950 BALANDIS Nr.4

Redaguoja
BERN. BRAZDŽIONIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoj \$3.00; kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus ir prenumeratos pinigus siųsti adresu:

B. Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass.

PRISIKĖLIMO ŠVENTĖ

Po ilgos ir šaltos žiemos ateina šiltas ir gražus pavasaris. Po nakties ateina rytas. Po skausmo ir vargų žmogus susilaukia vėl lengvesnių metų. Po lietaus vėl giedra ir saulė. Po verksmo ir ašarų vėl nušvinta veidas ir vėl mes linksmi ir juokiamės. Po ilgos ir liūdnos gavėnios ateina Velykos, po mirties — Prisikėlimas. Kristus buvo miręs ir kėlės. Pasaulyje nei prieš Kristų, nei po Jo daugiau niekas mirties nėra nugalėjęs. Tik vienas Kristus turėjo galią kitus iš numirusių prikelti ir pats prisikelti. Savo mokiniams ir žmonėms, kuriuos Jis mokė, Kristus dažnai kalbėjo apie Prisikėlimą. Kai žmogus suklysta, padaro blogą, nusideda, jis tartum numiršta. Taip, Dievui jis ir numiršta; nors jo kūnas dar gyvas, bet jo siela jau, kaip toj liaudies pasakoj, užrašyta nelabajam. Tik pasitaisęs ir padaręs atgailą, žmogus vėl atgimsta. Ir Velykos mums reiškia ne tik Kristaus prisikėlimą, bet ir žmogaus prisikėlimą iš sielos mirties, iš blogo.

Keliasi naujam gyvenimui gamta, keliasi žmogus, keliasi ir ištisos tautos. Šiandieną lietuvių tauta gyvena sunkią ir skaudžią gavėnią. Bažnyčios gavėnia — susikaupimo, atgailos ir maldos metas, tautos gavėnia — kovos, darbo ir maldos laikas. Prisikėlimo ryto laukia pabaltijo tautos; išsivadavimo laukia pusė Europos; taikos ir ramybės laukia visas pasaulis. Ir to laiko sulauksim. Su Viešpaties pagalba atgaus laisvę kitos tautos, kelsis naujam gyvenimui ir Lietuva. Tada bus gražiausios ir linksmiausios Velykos!

Visos Eglutės iliustracijos pieštos dail. P. Osmolskio: tik pačio pirmo (97) psl. ir 110 psl. vinieta — dail. A. Šepečio.

EGLUTĖ - THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Editor and business manager: B. Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass. April, 1950. Volume 1. Number 4.

Subscription: \$3.00 yearly.

Outside U.S.A. — \$3.50 yearly.

Single copy 30c

"Application for entry as second class matter is pending".

MAIRONIS

Pavasario dienos išaušo, prašvito;
 Pabudo užmigę gamtos veikalai,
 Ir meldė nuo Viešpaties apdaro kito
 Bailiai iš po sniego išlindę šilai.
 Numetusi ledą, nudžiugus Venta,
 Bučiuodama krantą, banguoja, putojas;
 Ją sveikina pempės giesmė įprasta
 Ir žagrę mėginti išėjęs artojas.
 Prasijuokė saulė skaisčiais spinduliais;
 Vaikai vienmarškiniai palangėmis šildos;
 Dabinasi girios drabužiais žaliais;
 Ir žiedas ant kalno iš pumpuro gvildos.

Velykos!.. Velykos!.. Kas Jūsų nelaukė
 Kaip vaikas margai išrašyto kiaušinio.
 Taip jūsų šiais metais eilė nusitraukė!
 Norėję atvykti be rūbo žieminio.
 Bet štai ir sulaukėm. Giesmė velykinė
 Išbėgo į tolimą dangų šaunai.
 Užkaito iš džiaugsmo atšalus krūtinė,
 Ir laimės ilgėjos nubudę sapnai.
 Bet laimė sutiksi ant žemės retai;
 Ji taip, kaip pavasario šypsos saulutė:
 Tai meile nušvinta, tai žiūri šaltai;
 Net dreba vainikai, ją rūscią pajutę.

LIETUVOS
 NACIONALINĖ
 M. K. ČILKINSKAS
 BIBLIOTEKA

Angela Kleina

TEŠLINIS ŽMOGUTIS

A. VAICIULAITIS

— Per Velykas nelįsk svečiams į akis. Gavęs lauktuvių padėkok ir nueik pas pečių, — aiškino mama ir braukė nuo pirštų tešlą.

Aš, kojas sukryžiaavęs, sėdėjau prieš ją ir prireikus atnešdavau vandens.

— Ar važiuos jie per girią? — klausiau.

— O kaip! Po egle jie užtiks lapę kepant gardžius, už cukrų saldesnius pyragaičius. Ji įduos jų tau dovanoms.

— Ką man zuikutis atsiųs.

— Jis dabar kopūstus daigina ir neturi kada apie tave galvoti. Bet jei neišdykausi, tai ir iš jo ką nors gausi.

Todėl visą Didįjį Šeštadienį visiems buvau meilus. Ligi priešpiečių net krikdamas vilkau į virtuvę malkas, painiojau si mergoms po kojų ir su savo gerumu lindau į akis.

— Velykų bobutė — ar ji atvažiuos?

— Vakar ją mačiau keliu gručkinėse rogutėse sklendžiant. Jos vaškinė kumelaitė tokia maža mažutė, kaip peliukė.

— Kaip senutė, neišmušusi lango, įdėda kiaušinių?

— Ogi stiklą dailiai išima, taip tykiai, jog nė vienas vaikas neišgirsta, ir paskui vėl įstato. Matytum, kaip vikriai ji dirba: čia pasisuko, žiūrėk — jau pas Dičjonį kuldena. Taip kiaurą naktį ji siuva ir siuva. Švintant visi margučiai būna savo vietose. Atnešk vandens.

Nuo stalo paėmiau puoduką ir išbėgau. Pakeliui užmyniau katei uodegą.

— Apsiauk, bjaurybe! — pasakiau kniauktelėjusiam gyvulėliui.

— Nelįsk dideliems žmonėms po kojų.

Virtuvėj garo kamuoliai kilo į rasotas lubas. Puodai šniokštė, šnypštė, kunkulus mušė. Putotas vanduo tiško ant įkaitusių rinkių ir čirškė. Malkos poškėjo, žarijos spraksėdamos šoko į aslą. O kvapsnių — devynios galybės! Ir sakykite: ko ten nebuvo? Kumpiai, dešros, skilandžiai, žąsys, vargšas negyvas kurkinas — visi iš eilės, lyg kareiviai, laukė puodo.

Didžiausias stebuklas buvo... Ką aš žinau, kuo jį pavadinti? Kad jūs būtumėt matę, kaip moters susirūpinusios iš tešlos kažin ką lipdė. Tam darbui buvo pakviesta teta Barbora, garsi savo sugebėjimu viso kaimo naujagimius iš pirmos dienos nuo verksmo atpratinti ir panašių

žmogučių, tik ne rėksnių, iš mil-
tų numinkyti. Aš iš visos šir-
dies tada tikėjau ir dabar tebe-
tikiu, kad baisiai sunkus daiktas
tokius sutvėrimus padaryti. Jei
tik jūs būtumėt matę tetą, tetą
Barborą! Ant kaktos dideli,
kaip žirniai, prakaito lašai, ant
nosies akiniai tik su vienu stik-
lu, rankovės aukščiau alkūnių.
Ak, jūs niekad nežinosit, su ko-
kiu vargu nukočėjo dvi kojas.
Kas per kojos—su pirštais, su
užkulniais ir išlenktos, kaip
pjautuvai! Užtai su liemeniu
didelės bėdos nebuvo: sutaisė
keturkampį, į vidurį įdėjo obuo-
lių, razinkų, pabarstė cinamo-
nais ir... O, kaip man seilės
varvėjo! Ką tie inžinieriai ar dailininkai — bene jie būtų išradę tokią
galvą. Klausykite: dėl jos teta Barbora trissyk taip bjauriai nusikeikė,
kad jos visa velykinė šuniui ant uodegos nuėjo. Lengva pasakyti — gal-
va. Bet tos akys pačiam pakaušy, kaip astronomo, ta nuo viršugalvio
ligi smakro kioksanti nosis, tos beveik kakle išpjautos lūpos... Žo-
džiu — nežemiškas spindėjimas!

Baigus šį darbą, sunkus akmuo visiems nuo krūtinės nusirito, —ir
man, nors nieko neveikiau, tik žiopsojau į tetos kaktą ir stengiausi jos
prakaito lašus suskaityti. Atsivarydavau vis ligi šešiolikos, bet toliau
viskas susimaišydavo, ir turėdavau vėl iš pradžios imtis.

Mama jau antrą sykį žiūrėjo į pečių, ar neiškepę. Aš, galais pirštų
pasistiebes, mačiau eilę geltonų kepalų. Jie kvepėjo taip skaniai, jog
aš net apsilaižiau. Vidury gulėjo ir viską aplink nušvietė tetos kū-
rinys. Niekaip nebūčiau tikėjęs, kad jisai tiek išsipūs, pastorės ir pa-
nėsės į smarkiai ištemptą būgną.

Po valandėlės moters, pirma pasitarusios ir pasakiusios tiek gerų
nuomonių, kad ilgus metus jų būtų užtekę didelei valstybei tvarkyti.
iškilmingai nuėmė pečdengtę, ją padėjo į kampą ir ant pryžados ištrau-
kė pirmą kepalą. Paskui neatsitiko nieko svarbaus, kol atėjo ano
tešlinio žmogučio eilė. Tada visos bobos susigrūdo ir, lyg gervės, kak-
lus ištiesė. Aš, nors suprakaitavęs bandžiau tarp jų įsisprausti, bet
tokio atkaklaus mūro nepralaužiau. Jos traukė ilgai, tikrai ilgai —per
tą laiką katinas spėjo suryti pančio ilgumo dešrą.

Pagaliau kepėjų stebuklas ant pryžados. Supuolusios moters jį po kelis sykius apčiupinėjo, apspaudė, pirštais baksnojo, kur reikia ir kur nereikia, ir lydėjo į pirkią pas kitus pyragus.

— Tu, vaikuti, saugok kepalus, o kates, jei lįs, mušk nesigailėdamas.

— Gerai, mamyte.

— Tik žiūrėk, pats kriaukšlių nelaupyk. Gi prie žmogučio šiukštu nė piršto nekišk.

Nesunku pasakyt — nė piršto nekišk. Kol galvojau apie Velykas, kol spėlioju, ką tėtis kieme veikia, ir ar gaidys tikrai stovi ties langu — dar pusė bėdos. Mąščiau apie moteris virtuvėj, apie šventą Roką su karčių vaistų buteliukais paveiksle. Ėmiau paeiliui skaityti kepalus. Paskutinis buvo tešlinis žmogutis. Ties juo atsidūsėjau. Užsimerkiau. Štai jis prieš mane staiposi ir juokiasi išsišiepęs, rankas į šonus įsiremęs. Juokiasi bjaurybė ir mane vilioja: “Argi tu nepaglostysi mano pilvo ir nepalypstėsi plonų blauzdų?” Užsilipau ant uslano ir dirstelėjau į jį. Ant jo nutūpė musė. Nubaidyti ją! Pakėliau ranką ir pamaži artinausi. Pusiaukelėj musė pakilo ir nuzyzė... Taip, aš to nepastebėjau. Atsargiai palytėjau tešlinę akį ir staiga loštelėjau atgal. O gal kambary kas yra? Ne, dėkui Dievui. Dabar jau drąsiai abiem rankom brūkstelėjau žmogučiu per žandus. Kaip smagu, net dūšioj šilta.

Vėl atšokau. Įėjo bernas. Jis atsinešė išeiginius drabužius, nes rengėsi į velyknaktį, ir juos pakabino kampe ant vinies. Apsiaustas buvo ilgas, net žemę siekė.

Bernas paliko mane vieną. Aš vėl ėmiausi savo darbo, tik dabar jau daug gyviau. Užsiguliau ant stalo, glosčiau išsipūtusį žmogučio pilvą, išsišiepusią burną ir siaurą kaktą. Jo kaklas buvo kreivas. Nors ne labai, bet vistiek negražu, ir daryk, ką daręs!

— Ką tu, berneli, bimsosi riestu kaip kriukis sprandu. Būk geras — aš tave pataisysiu.

Man rodėsi, kad žmogutis nori tiesaus kaklo, labai nori. Kad tik jis galėtų šnekėti, tai prašytų daug meiliau už rudąją Ievą, kai ji mane vieną namie randa ir nori didesnę išmaldą iškaulyti.

Kad darbas sektųsi, užsirepečkinau ant stalo ir spūstelėjau kaklą. Nieko — nė žymės. Antru sykiu, pačiam smagume, žiūriu — kaklas nulūžęs! Kada, kaip? Nė netrakstelėjęs! Dabar tai bus...

Žmogučio galvą pridėjau jam prie pečių... Iš tolo nieko nepastebėsi... Bet nuo rykštės vistiek neištrūksi! Nė nepasiįtau, kaip po berno apsiaustu šmurkstelėjau. Iš virtuvės ėjo, kažkas ėjo...

— Mano sakalėli, — pašaukė mama, — nubėk pas tėtį lenktinio peilio. Kur tu? Ko pas žmogutį nesėdi?

Aš neatsiliepiu.

Vyt. Augustino nuotrauka.

Mažųjų Velykos

Mama įėjo į kambarį ir manęs nerado. Paskui vėl grįžo į virtuvę. Po kiek laiko pati atsinešė peilį ir lauke kelis syk mane šūktelėjo.

— Žiūrėk, kur jis galėjo dingti? Rodos, pats žino, kad turi čia sėdėti, — kalbėjo mama viena sau, kai vėl atėjo į pirkia.

Šiuo tarpu taip ir liko. Bet paskui manęs vėl pasigedo. Moters klausinėjo viena kitą, ar manęs kur nesiuntė, ar neprašė ko atnešti. Jos nieko nežinojo. Aš puikiai girdėjau jų šnekas ir dar labiau bijojau.

Moters į tarybą pasišaukė vyrus, nes jau senokai buvau dingęs. Jie sakė manęs nematę ir niekur nesiuntę. Tik po kokios dešimt minučių bernui toptelėjo, kad anksti rytą prašė manęs nueiti į Bestogius tabako parnešti. Jis išbėgo į kaimynus. Likusieji tuo tarpu tarėsi.

— Sakau, kad tam mūsų vaikui kažin kas yra, — kalbėjo mama. — Užpernai vasarą sykį žvilgtelėjau pro langą ir, o Viešpatie! nutirpau visa: jis, užlipęs ant rentinio, žiūri žemyn į šulinį...

Atsiminiau, kaip ten buvo. Vis matydavau, kad gaidys beveik kasdien užlipa ant rentinio, vaikštinėja sau, sparnais plasnoja, gieda ir prisimerkęs žiūri žemyn. Gaidžiui tos laimės aš pavydėjau. Viena dieną jį nuvijau ir pats užsikrausčiau į jo vietą. Nežinau, ar ilgai žiūrėjau, kaip atsimušu giliai, vėsiaame šulinio dugne, tamsiai mėlyname dangaus atspindyje. Tik staiga mane iš užpakalio paėmė ir nukėlė. Buvo tai mama.

Grįžęs bernas pasakė, kad manęs ten nebuvo.

— Gal į šulinį įpuolė? — vis labiau liūdo mama.

— Visą laiką netoliese dirbau — būčiau pastebėjęs, — tarė tėtis.

— Vistiek pažiūrėkim.

Visi išėjo. O, kaip neramiai plakė mano širdis.

— Šuliny jo nėra, — grįžęs kalbėjo bernas. — Jei būtų — burbulai muštų. Juk neprigers be niekur nieko, kaip uodas.

— Kiek tokiam žvirbliukui reikia, — nerimo mama. — Gal į prūdą nubėgo... Visi nutraukė pas prūdą. Į virtuvę grįžusi tarnaitė pasakojo, kad ten vanduo buvo grynas, kaip akis: ko gražiausiai matei žuvis plaukiojant ir sliekus ropojant.

Aš sėdėjau po apsiaustu ir verkšlenau. Galvą nulenčiau ant kelių. Nė nepasijutau, kaip užmigau. Neaiškiai dar girdėjau, kas aplink dedasi.

Namiškiai apžiūrėjo visus pašalius. Praslinko valanda, praslinko dvi, o manęs kaip nėra, taip nėra. Virtuvėj pamiršo kumpius ir žąsis. Ugnis užgeso. Puodai nustojo kunkuliavę. Visuos namuos klaidžiojo nerimas. Sutemo. Užžibino lempą.

Bernas pagaliau ryžosi eiti į velyknaktį. Ilgai jis prausėsi, pliuškino, paskui sėdosi valgyti.

Pakeliui užsuko Uosio Petras.

— Ar radot vaiką? — paklausė jis.

— Ne.

— Kur jis būtų?

— Dievas žino.

Bernas apsiavė batus. Aš tūnočiau po jo apsiaustu ir snaudžiau. Manęs neslėgė joks rūpestis.

— Greičiau renkis, — ragino Petras. — Jau vėlokai nueisim.

— Tuoj, tik apsiaustą užsimetu, — šnekėjo bernas.

Tik staiga jis kad riktels:

— O kas čia?

Aš krūptelėjau. Straktelėjau ir išsigandęs žengiau į vidurį kambario. Prisimerkiau nuo plieskiančios šviesos ir pravirkau.

Nustebę visi sužiūro į mane. Iš dangaus būčiau nukritęs, jie nebūtų taip išsižioję. Atsimenu kaip šandie: mama griebėsi už žiursto, teta Barbora pakėlė ant kaktos akinius, Uosio Petras pliaukštelėjo delnais sau per kulšis, o bernas susyk kad pasileis kvatotis, net langai tirtėjo.

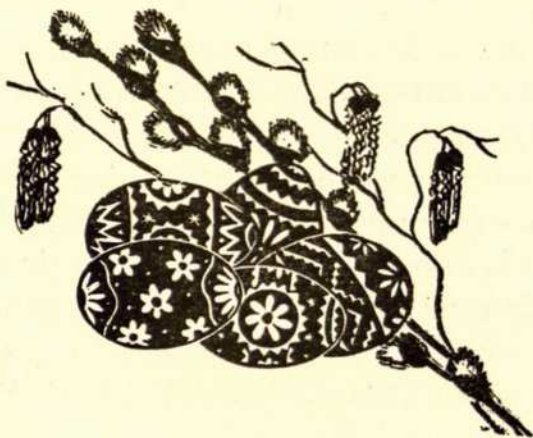
— Kur...kur tešli—i—inis žmo—o—gutis? — suveblenau ir laukiau, kada ims man kailį rykštėmis šveisti. — Aš jam sprandą nuskau...

— Kvailiuk, —tarė mama, —tai dėl to tu mums tiek klapato įvarei.

— Aš tavo žmogutį galiu dar dailiau sulipinti, — įsikišo teta.

Tėtis tylėjo.

— Žinai ką, motin, —pagaliau prabilo jis, —man rodos, kad šiomet Velykos mums bus smagesnės negu seniau.

VELYKOS

JONAS RIMAŠAUSKAS

—Din—dan—dan,—varpeliai
skamba,
—Din—dan—dan,—atplaukia,
Skuba minios bažnytėlėn,
Ten varpai juos šaukia...

Kėlės Kristus, kelias žemė,
Keliasi ir širdys,
Mūsų maldą už Tėvynę
Šiandien Kristus girdi...

—Din—dan—dan,—varpeliai skamba,
Kristus lanko žemę,
Kad surastų po mūsų stogu
Sau vietelę ramią...

DALYTĖ IR KATINĖLIS

Princis

ALOYZAS BARONAS

Senis katinas Rainis, kuris buvo labai riebus, ir, kai jis ėjo, atrodė, linko grindys, labai nekontentus Dalytės, kam ji atvažiavo su mamyte ir tėveliu iš anapus vandenų ir apsigyveno pas tetą Oną.

Senis Rainis nuėjo kartą piktas pas kaimyno šunį Skipį, kuris irgi buvo labai piktas ir net trims laiškanėšiams buvo įkandęs, ir tarė:

— Matai, atvažiavo čia jie iš kažkur ir gyvena. Ona duoda jiems valgyti, ir Dalė pieno išgeria daugiau už mane. O kas bus, kai nebeliks mums pieno?

— Tikrai, — tarė Skipis, — aš jai kada įkąsiu.

— Aš pats jai įdrėksiu. Ji vis: “Katinėli, katinėli”, o kas man iš to? Pirma teta Ona mane labai mylėjo, o dabar vis tik Dalytę glosto, o mane visai užmiršo.

Senis katinas vis pyko ir pyko. Kartą, kai mamytė ir tėvelis buvo išėję į darbą, gi Ona—į krautuvę, Dalytei vienai pasidarė liūdna. Ji nuėjo ir pakalbino senį Rainį, kuris labai riebus ir tingus miegojo salonėly po stalu. Dalytė priejo, pasilenkė, ištiesė ranką ir tarė: “Katinėlis, katinėlis.”

Rainis pasikėlė ir piktas ištiesė savo riebią ir tingią koją ir perdrėskė Dalytei mažąjį pirščiuką. Būtų ir daugiau perdrėskęs, bet Dalytė pabėgo. Neverkė Dalytė. Mamytė išmokė ją neverkti. Visada sakydavo, kad vaikams, kurie Lietuvoj dabar gyvena, daug blogiau, todėl neverta čia esant verkti dėl niekų. Ji užspaudė pirščiuką, kad kraujas nebėgtų, ir nutarė daugiau su pikčiurna neprasidėti. Sugrįžus teta Ona aprišo pirščiuką ir tarė:

— Nebijok, Dalyt, aš tau atnešiu šuniuką. Daug geresnį negu tas piktasis katinas. Ir tikrai, po kelių dienų ji Dalytei atvedė seną juodą šuniuką, kuris mergaitei buvo labai geras. Dalytė tampydavo jį už uodegos ir už nosies, ir šuniukas visai nepyko. Bet po poros dienų žiūri Dalytė, kad jo nebėra. Mamytė ir tėvelis visur ieškojo, bet nėra ir nėra. Paskui teta Ona pasakė, kad šuniukas parbėgo namo.

— Kodėl jis, mamyt, pabėgo? — paklausė Dalytė. — Ar jam čia nebuvo gera? — Ne, Dalyt. Buvo, bet visi nori namo. Todėl ir pabėgo.

— Tai mes vēl jī galim atsivest, — pasakē Dalytē. — Mes taip gra-
žiai visā laikā žaidēm.

— Ne, Dalyt, — tarē teta Ona, — jis vēl pabēgs. Tu kartais būni
viena, ir tau būna liūdna, todēl aš tau atnešiu katinēlī.

Ir tikrai, priēš Velykas teta iš savo sesers Teklēs atnešē jaunā kati-
nēlī Pincī. Pincis su Dalyte visā laikā lakstē, siūlus tampē ir gaudē
nedidelī sviedinēlī. Bet vienā vakarā, kai tēvelis skaitē laikraštī ir
kalbējo apie negerus žmones, kurie dabar pavergē tėvynē ir neleidžia ī
jā grīžti, Dalytē susirūpinusi paklausē:

— Mamyt, ar Pincis nepabēgs taip pat kaip šuniukas?

— Ne, Dalyt, — atsakē mamytē, — ne. Jis mažiukas. Jis čia užaugs
ir nežinos, kur yra jo namai.

Praējo keletas dienų. Buvo pats pavasaris, šiltas ir gražus. Saulu-
tē glostē žemē ir žmones. Atējo Velykos. Dalytē su mamyte nuējo ī
bažnyčią. Visi giedojo ir meldēsi. Dalytē stovējo, lūputes patempusi
ir žiūrējo ī didelius angelus, nupieštus viršum altoriaus. Bet mamytē
tyliai pasakē:

— Pasimelsk, Dalyt, už visus žmones, kurie nēra namučiuose, kad
visus Dievulis parvestų namo, kad prisikeltų laisvi kraštai, ir visiems
gera būtų gyventi. — Dalytē ilgai galvojo ir meldēsi. Kai išējo iš baž-
nyčios, jī paklausē:

— Mamyt, visi žmones nori namo. Ir aš, ir tēvelis, ir tu, ir teta Ona.
Ir šuniukas parējo namo. Ir katinēlis Pincis nori.

— Nori, Dalyte, visi nori. Be namų nors ir labai turtingai gyven-
tum, vis tiek negera.

Sugrīžus namo, Dalytē ilgai galvojo.
“Taip, visi nori namo. Šiandien Velykos, ir
negera būti kitur. Visi nori namo. Ir pauk-
šteliai skrenda namo, kai atšyla oras, pasa-
kojo tēvelis, ir šuniukas pabēgo. Ir kačiukas
nori. Visi nori”. Dalytē ilgai galvojo, pas-
kui pasiēmē savo mažā krepšiukā, įsidējo
ī jī Pincī ir laiptais nulipo žemyn. Jī bijo-
jo, kad nepamatytų teta Ona. Jī barsis, o
Dalytē nori Velykoms Pincī parnešti namo.
Jī nežinojo, kur Teklēs namai, bet jī
žinojo, ī kuriā pusē jie stovi, todēl ī tą
pusē ir nutarē katinēlī panešēt, kad
jis toliau pats pareitų, kaip ir šuniukas
parējo. Jī pradarē sunkias koridoriaus

duris ir išėjo į gatvę. Gatvėj daug žmonių ir mašinų. Dalytei liepė tėvelis niekad neiti į gatvę, Dalytė nenori tėvelio nepaklaustyti, bet vis tiek ji turi truputį panešėti Pincį. Ilgai Dalytė stovėjo ir negalėjo pereiti skersai gatvės. Lėkė didelės ir gražios mašinos, ir kelias visą laiką buvo užimtas. Ir ji žiūrėjo į tuos blizgančius vežimus, ir net katinėlis kišo galvą iš kašelės ir labai norėjo pamatyti raudonas ir žalias šviesas, kurios buvo panašios į jo paties akis. Po keleto minučių išėjo tėvelis ir labai išsigando, pamatęs Dalytę stovinčią vieną gatvėj. Tėvelis ją vedė namo, buvo piktas ir barėsi. Ir kai parvedė, mamytė tarė garsiai, bet nepiktai:

— Dalyt, vaikel, kur tu vaikštai? Pagaus dar kas ar suvažinės.

Dalytė padėjo kašelę su Pinciu ant grindų ir pradėjo verkti.

— Mamyt, — ji pasakojo, kumšteliais šluostydama ašaras, — juk visi nori namo. Ir paukšteliai ir žmonės nori. Ir aš katinėlį nešiau namo.

— Tu pati katinėlis, — tarė tėvelis, — katinėliui čia gera su mumis. Jis gali čia užaugti ir nežinoti namų, ir jam vis tiek. Tik žmogui ne vis tiek. Jis turi protą ir širdį.

Ilgai tėvelis sakė jai apie namus, ir mamytė pasakojo apie Lietuvą. Dalytė pavargo ir užmigo. Prie jos nosies atsitūpė ir užsimerkęs mūrė katinėlis. Ir mamytė bijojo juos abu pabudinti. Tik Velykų saulutės spindulėlis žaidė Dalytės galvutėje, matyt, jis buvo atklydęs iš Lietuvos ir norėjo Dalytę išbučiuoti, kad myli namus ir nori, kad ir kiti, net ir Pincis, jų neužmirštų ir į juos grįžtų.

Jr jie buvo **VAIKAI**

KAI VINCAS BUVO DAR TIK VINCUKAS

Čia dedame kelis rašytojo Vinco Pietario, „Algimanto“ autoriaus, vaikystės vaizdelius iš jo atsiminimų. O tai atsitiko seniai, nes šį rudenį sueina 100 metų nuo Pietario gimimo.

1. *Vincukas aria*

Neturėjau dar dviejų metų...

Buvo gražus pavasaris. Anapus daržo, nuo Kiškių, brolis arė. Pamatęs tai, aš per daržą nuėjau pas jį.

— Vincuk, šian ir tu arti! — sušuko brolis, pamatęs mane ateinantį.

Paėmė jisai mane ir pasodino į ragožių. Pats gi, paėmęs jį į rankas, pavarė jaučius. Tupiu aš ragožiuje, kaip katė, ir žiūriu, koks čia bus tas arimas. Ir man rodėsi, jog tai darbas būtų nei šio, nei to, tik vienu negeras, kad labai krato tokį ariką, kaip aš. Sykį, antrą aš ko tik neišvirtau iš ragožiaus ir turbūt ėmiau protestuot. Brolis sulaikė jaučius.

— Na! Eik dabar namo, — pasakė jis man, išėmęs iš ragožiaus, — ir pasakyk mamai, kad tu arei, idant duotų ir tau paludienių gerų.

Parėjau aš namo, kaip didelis vyras, ir dar iš tolo šaukiu:

— Mama! Aš ariau. Duok ir man gerų paludienių.

— Vai kaip tu arei? — klausė ta manęs šypsodamasi.

— Ugi mane Kazys patupdė į ragožių, ir mudu arėme. Jis laikė ragožių, o aš šaukiau jaučiams: No!No!Šiū!Šiū!

Visai šeimynai tai buvo svarbus atsitikimas. Atsirado naujo būdo, naujas darbininkas.

2. *Vincukas lentas piauna*

Lentininkai pjovė lentas kieme. Pamačiau aš, kad brolis Kazys stovi ant medžio viršaus. Aš — pas brolių.

— Vincuk! — sušuko jis, pastebėjęs mane ateinantį. Eik šian ir tu papjauti.

Atėjau. Simukas, bernas, padavė man pjūklo rankeną.

— Na, laikykis drūčiai! — kalba man brolis ir traukia pjūklą aukštytyn su manim, ore kabaluojančiu. Patraukia ir vėl nuleidžia. Ant manęs byra medinės druožlės, byra ant galvos, į plaukus, į akis.

Ir lentų pjovimas pasirodė man netikęs darbas.

— Vyrai, paludieniaut! — užriko merga, išėjusi iš trobos.

O man tiktai to ir reikia. Einu aš pilnas įsitikinimo, jog dabar ir aš jau vyras.

— Mama! Dėk man šiandien šaukštą su vyrais, aš šiandien lentas pjoviau.

Ir vėl nemažai juokų buvo visiems iš mano pjovimo ir iš mano vyriškumo.

3. “Spakainėlis”

Kada man sukakó penkeri metai, aš gavau nuo seserų “spakainėlio” vardą. O gavau jį už tai, jog būdavo nuolat joms ką nors bloga padarydavau. Ir kada, būdavo, jos skundžia mane mamai, tai aš vieną turėjau mamai atsakymą:

— Ką tu, mamute, jų klausai. Aš sėdžiu sau ramiai.

Vasaros laike aš mažai būdavau troboje ir namie, ir dėl to seserims būdavo lengviau, bet žiemos laike — retą valandėlę jos turėjo ramiai. Ot, šitai, siuvančiai, siūlą nutraukiau ar iš adatos išvėriau, anai, verpiančiai, nuo ratelio šniūrą numečiau, tai sraig tą atsukau ar kuodelį uždegiau.

Kentė tėvai, kentė ir neiškentė. Atidavė mane mokytis į mokyklą pas Lingutį. Pirma mokė vaikus jo tėvas, bet prie manęs tėvas į mokymą jau nesikišo.

4. *Ko Lingutis išmokė*

Žiema šalta buvo. Atsimenu, sykį nunešė mane vyresnioji sesuo ant rankų į “mokyklą”. Sušalau aš nemenkai. Užgėlė man ypač rankas. Skauda man jas, aš verkiu, o Daironų Antanukas trina man užgeltus pirštus, pučia, šildo juos. . .

Ar išmokau aš tenai pas Lingutį ko nors, ar ne, aš to negaliu pasakyti. Viena atsimenu, jog jis, parėjęs sykį girtas namo ir radęs mus visus dar mokykloje, paėmė mane ir, pastatęs ant stalo, pasakė visai mokyklai:

— Ot, iš jo bus žmogus! O jūs ką?

Kitais metais vėl man teko mokytis pas Lingutį, nors daugumas kaimiečių jau labai norėjo pasamdyti kitą mokytoją. Lingutis, mat, mokė tik lietuviškai. Tiesa, jis pigiai ėmė, nes tiktai po auksiną nuo mokinio už mėnesį, bet kas iš to, jeigu vaikai, pabaigę jo mokyklą, išmokdavo tiktai skiniuku eiti.

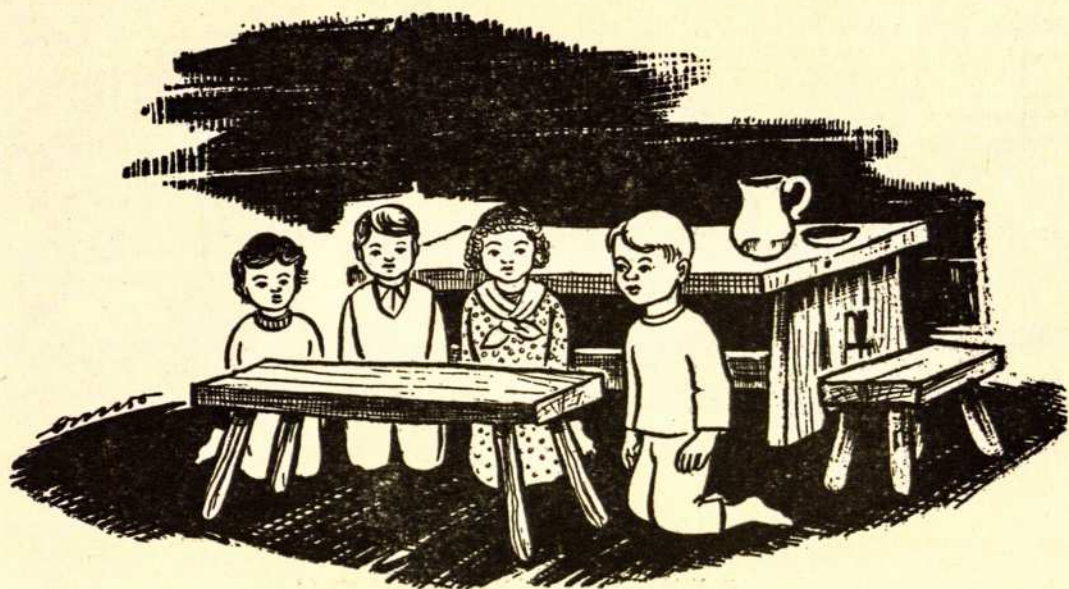
5. *Mokykla pas seną kareivį Pilypavičių*

Trečius metus aš mokiausi pas Pilypavičių. Jis buvo senas kareivis, mokantis lenkiškai ir rusiškai. Ir, kaipo toksai, ėmė už kiekvieno vaiko mokymą po pusrublį per mėnesį.

Pas Pilypavičių būdamas, aš jau mokėjau skaityti ir lenkiškai ir pažinau rusišką abėcėlę. Pradėjau net rašyti.

Bet šitas mūsų “profesorius” nubaigė savo mokslą, ar, tikriau, mokymą, labai prastai.

Jurgių Katrė, atnešus jam valgyti grybų, visus grybus išgaudė ir pati suėdė. Atkeršydamas jai, Pilypavičius visus mus pastatė klupsčius, o

paskui iš eilės, pradėjęs nuo Katrės, ėmė visus plakti. Neplaktų liko ne-
daug. Tarp jų likome neplakti aš ir Daironų Antanukas. Nors aš li-
kau neplaktas, tačiau, parėjęs iš mokyklos, pasakiau tėvams, jog daugiau
pas Pilypavičių nenoriu mokytis. Tokios kalbos tėvai iš manęs negir-
dėjo niekad, ir manęs nevertė grįžti pas Pilypavičių.

6. Ketvirtais mokslo metais

Ketvirtus metus mokiausi aš Šunskuose pas Tamulevičių.

Šitie metai, 1858, dėl manęs labai svarbūs.

Tėvai paliko mane pas tetą, kuri gyveno per gerą pusverstį (puskilo-
metrį) nuo mokyklos. Kas rytą dėl to ir man ir tetos vaikams reikėda-
vo bristi per sniegą keliu iki Šunskų. Ot, šituo metu aš turėjau progos
išžiūrėti, kaip elgiasi mūsų žmonės su besimokančia jaunuomene. Ne-
buvo tokio atsitikimo, kad, važiuodamas pro mus, lietuvis nepavėžintų
mūsų. Kaip iš vieno būtinai girdėjai: “Tegul bus pagarbintas...”,
taip kiti atsakydavo: “Sėskite — pavėžinsiu”. Ir vėžinomės mes ir ant
rogių, ir ant rogučių, ir ant medžių, vežamų, traukiamų iš girios.

Liko tik tai pora savaičių iki Velykų šventės. Girdžiu aš — tetėnas
bara tetą už tai, kam ji priėmė mane pas save.

— Ot, ir reikia šerti šitą slogą, — kalba jisai.

Iš ryto sėda visi už stalo, sodina ir mane, bet man duonos kąsnis ne-
lenda į gerklę. Nuo stalo pakilęs, aš, vietoje į mokyklą eiti, patraukiau
link namų. Buvau aš tada aštuonerių metų, visai menko stuomens, ir
eiti namo man buvo vis tiek, kaip eiti tiesiai į mirtį. Pakelėje gyveno
Kriaučiūnas, kurio šunės ne vieną suaugusį žmogų apdraskė, o mane
būtų visai į gabalėlius sudraskę. Tetos vyresnioji duktė, jau suaugus
mergina, pastebėjo, ką darau, ir pasivijo mane nepertoli nuo Kriaučiū-
nų.

Sekmadienį sulaukęs tėvų, aš paprašiau, kad mane imtų namon.

ŠILTOS DIENOS

STASYS DŽIUGAS

Po Velykų šiltos dienos,
Pirkioj būti negaliu,
Va, jau galima bėgioti
Ir su vienu švarkeliu.

Nebereikia kailinėlių,
Nei lapinės ant galvos,
Su draugais linksmai bėgioju
Nuo kalvelės prie kalvos.

Arba būnam išradėjais.
Dirbam, statom iš širdies:
Mums prie upės malūnėliai
Visą vasarą dundės...

4. Plėšikų vestuvėse

Svirplys atsikosėjo ir tarė:

— Na, o dabar paklausykite, ką pamačiau, pravėręs plėšikų urvo duris.

Kai tik pasibeldžiau į seną obels kelmą, storas balsas atsiliepė iš vidaus:

— Ei, kas ten beldžias?

Pasisakiau esąs Svirplys Muzikantas, pačio vyriausio vestuvių maršalkos Širšino pakviestas į plėšikų vestuves.

— Na, jei taip, — atsakė tas pats balsas iš vidaus, — tai prašau vidun.

Sujudėjo akmeninės durys, užverstos ant įėjimo angos, ir juodos blizgančios plėšiko akys apžvelgė mane. Nė žodžio daugiau netaręs, jis pastūmė savo tvirtu sprandu akmenį į šoną, padarydamas man kelią. Įlindau po juoda šaknimi į tamsų koridorių, kur jautėsi stiprus pelėsių kvapas. Aplinkui tuojau sužvangėjo geležiniai plėšikų šarvai, ir patamsyje pamačiau, kad net keli apstojo mane ratu. Mandagiai pasakiau jiems “labą vakarą”, bet atsakymo neišgirdau. Tik vienas garsiai sušuko:

— Ei, vestuvių maršalka Širšine, ar tu tikrai kvietei šitą liesą padarą į vestuves? Jei ne, mes tuojau nusuksime jam jo didelę galvą. Jis atrodo tikrai nevertas dėti ant vestuvių stalo šalia kitų gerų ir riebių kepsnių...

Net nuspėjaviau iš piktumo. Tokio sutikimo tikrai nesitikėjau. Norėjau tuoj sprukti atgal ir dumti iš čia, kiek mano laibos kojos neša. Bet plėšikai buvo apstoję mane ratu ir savo piktomis akimis sekė kiekvieną mano judesį. Tuo tarpu atlapnojo prie durų pats vestuvių maršalka Širšinas ir, skėsčiodamas rankomis, prabilo į mane:

— Malonu, kad matau atvykusį sveiką ir gyvą, — ir šypsodamas paspaudė mano dešinę. Paskui išdidžiai išsitiesė savo šviesiai geltonoje skersiniais dryžiais papuoštoje uniformoje. Per liemenį jis taip stipriai buvo susiveržęs diržu, kad rodės, ims ir tuojau pertruks per pusę. Jo

maža, juokinga galvutė buvo lyg ripka, prijungta prie pelų maišo, ir taip nesiderino su jo storu, plaukuotu sprandu.

— Na, eime toliau, — tarė Širšinas. — Nėra laiko prie durų stoviniuoti. Manęs laukia darbų galybė. Žinote, kaip vestuvių maršalkai, man reikia ne tik svečius sutikti, bet rūpintis valgiais ir gėrimais, o taip pat ir visa namų tvarka.

Iš tamsaus koridoriaus mes įėjome į didelį, erdvų kambarį, kur buvo ruošiama vestuvių puota. Ten jau buvo daug svečių — visokių spalvų vabalų, bet daugiausia, kiek pažinau, tai buvo plėšikų giminės atstovai.

— Štai ir mūsų muzikantas, — pristatė mane Širšinas. O aš žemai visiems nusilenkiau ir apžvelgiau salę.

— O dabar jauskis kaip namie, — pasakė nueidamas Širšinas.

Likęs vienas dairiausi po šią plėšikų landynę, kuri buvo gana gražiai papuošta. Čia švietė švelni melsva šviesa, kuri spindėjo, maloniai verdama akį. Iš karto net nesupratau, kas čia per stebuklai — po žemėmis, sename kelme nematomas mėnulis šviečia! Bet kilstelėjęs akis į viršų, net aiktelėjau iš nustebimo: palubėje ir kampuose kabėjo švento Jono vabalėliai su savo liktarnėlėmis. Tai jų žalsva, fosforinė šviesa dabar taip graudžiai spindėjo. Švento Jono kirmėlytes aš labai mylėjau, kaip šios žemės nuostabų grožį ir stebuklą, tai neiškenčiau ir priėjau prie vieno šito gyvo žiburėlio.

— Ar jus taip pat plėšikai kvietė į šitas vestuves? — paklausiau.

Pilkai ruda kirmėlytė, sudėta iš devynių mažų žiedų, kurių krašteliai ant nugaros buvo gelsvai ir rausvai rožiniai, prigesino kiek savo žiburėlį ir pasuko mažą galvutę į mane.

— A, pažįstu jus. Tai mūsų pievų muzikantas! — nusišypsojo ji liūdnai. — Netikėjau, kad čia, šituose baisiuose namuose mes susitiksimė. Vargu ar galėsiu kada vėl klausytis jūsų muzikos šviesioje pievų mėnesienoje...

— Kodėl jūs tokia liūdna? — vėl paklausiau susirūpinęs.

— O kaip man džiaugtis, — atsakė ji, pilnomis ašarų akimis. — Aš buvau uždegusi savo lempelę sparnuotam sužadėtiniui, kurio laukiau atskrendant šį vakarą pas mane. O atskrido ne jis, tik baisūs plėšikai pagriebė mane ir atnešė čia. Turiu dabar šviesti jų namuose, nežinodama net, kas su manim atsitiks. Greičiausiai jie suvalgys mane ir mano žiburėlį...

Norėjau iai tarti raminantį žodį, bet tuo tarpu pribėgo prie kirmėlytės vienas plėšikas ir piktai suriko: "Ne plepėti tu čia pakabinta, o šviesti! Tuoju nukąsiu galvą, jei patamsyje parvirsiu..."

Nusigandes tuoiau pasitraukiau į šalį, o žibančios kirmėlytės švieselė stipriau suspindėjo tamsioje kertėje.

Nors neramu buvo širdyje dėl tų piktų plėšikų žodžių, bet dar vis netikėjau, kad plėšikai galėtų ką blogo padaryti šv. Jono kirmėlytei. Juo labiau, kad ir ji, kaip aš, buvo svečias jų vestuvėse. Ir gera darė: švietė.

— Muzikante, ei, muzikante, — staiga išgirdau maršalkos Širšino balsą, šaukiantį mane. Dideliu šuoliu, per visų galvas, nušokau prie jo.

— Būk dabar čia, šalia manęs, — tarė jis, labai susirūpinęs. Netrukus pasirodys visi septyni jaunieji ir ji — jų sužadėtinė. Reikės pasitikti su maršu.

Pasitaisiau savo smuiko stygas ir laukiau. Tik žiūriu — stalas ir grindys po mano kojomis dega... „Ai!“ net riktelėjau iš išgąscio. Bet žiūriu ir netikiu savo akims. Aplink tą degantį stalą visai ramūs vaikšto plėšikai, o mano kojų padai taip pat nesvyra nė kiek ant žėruojančių grindų. „Kas čia per burtai?“ klausiu pats savęs ir čiupteliu už nosies, ar kartais nesapnuoju. Ne, nesapnuoju, jaučiu, kad nosį skauda. O, kad juos blusos subadytų, tuos plėšikus. Žiūriu atsikvošėjęs — tikrai, niekas čia nedega, o tik šviečiančiais kilimais grindys išklotos ir stalas užtiestas. Įsižiūrėjęs pats pamačiau, kad tai buvo šviečiančios kelmo puvenos, kurias buvo apsėdęs grybas kelmotis. Savo šviečiančiomis šaknelėmis šitas grybas, lyg kokiomis elektros vielomis, taip dailiai išpynęs kelmo puvenas, kad jos žibėjo, kaip ugninės. Iš tokios šviečiančios kelmo medžiagos ir kėdės buvo padėtos pasieniais. Baisu buvo pradžioje sėstis. Ims, rodos, ir užsiliepsnos kelnės, kai tik atsisėsi.

Patys plėšikai savo ilgomis raudonomis kojomis šioje melsvoje prieblandoje atrodė, lyg kokie senovės ritieriai, apie kuriuos tik pasakose girdėjau. Jų žalsvai auksiniai šarvai, išvedžioti giliais dryžiais ant nugaros, tik švysčiojo visuose kampuose.

— Pilk gražiausį maršą, kokį tik moki! — sušuko staiga maršalka Širšinas. — Štai jie ateina!

— Kas? — net krūptelėjau.

— Septyni jaunikiai. Greičiau maršą!

Pasispiaudęs delnus, kad užtraukiau, net grindys kilnojosi. Visi nutilo ir prasiskyrė, duodami jauniesiems kelią. Septyni vabalai auksočiai išlindo iš salės kampo ir artėjo prie ugninio stalo. Visai iš arti dabar mačiau juos, su stipriomis žnyplėmis ir didelėmis akimis. Jie visi buvo gražūs ir spindėjo savo šarvuose. Tik suraukiau nosį, pamatęs, kad prie savo krūtinės jie buvo prisisegę ne po baltą gėlę, o po nusuktą musės galvą. Man buvo koku žiūrėti, o patiems plėšikams tai buvo labai gražus papuošalas. Kai tik jaunieji sustojo prie stalo, Širšinas man vėl kumštelėjo į pašone:

— Pilk vėl maršą! Dabar ateis ji, gražiausia šių septynių jaunių sužadėtinė.

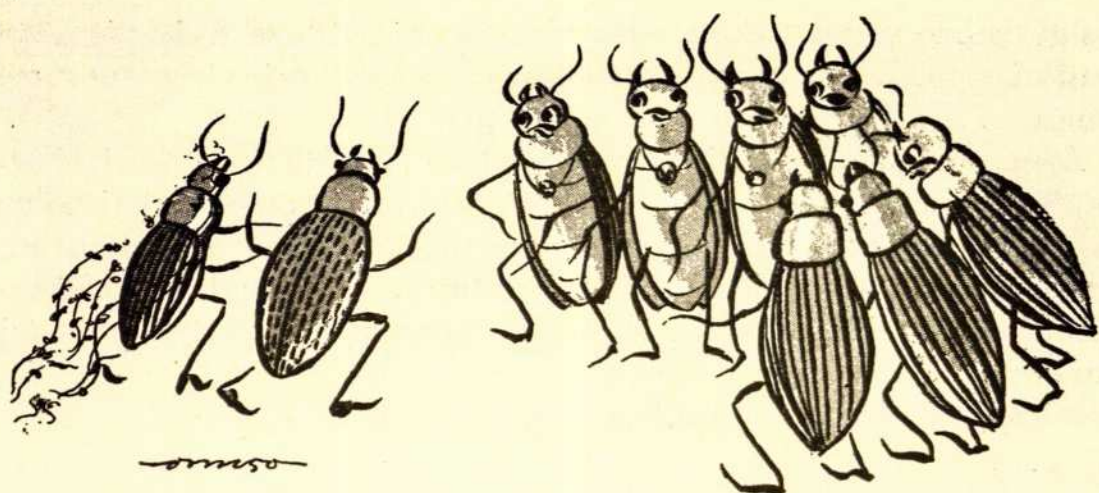
Nieko nelaukęs pradėjau groti. Kitame kampe pasirodė plėšikų sužadėtinė, tokiais pat žalsvais šarvais, raudonomis, ilgomis kojomis ir ilgais ūsais. Tik ji buvo kiek žemesnė ir laibesnė. Aukso siūlais išsiuvinėti jos antsparniai žibėte žibėjo. Bet jos veide ir akyse nebuvo to švelnumo ir grožio, kurį matydavau pas kiekvieną jaunamartę. Savo stiprias žnyples pakėlus, ji ėjo drąsiai ir piktai žybčiodama akimis. Ant galvos buvo užsidėjusi ne gėlių vainiką, o mažytį rausvą straigės namelį. Nemačiau nė balto, ilgo veliumo, apsagstyto gėlėmis. Nuo galvos driekėsi tik nutysęs voratinklis, prie kurio buvo pririšinėta įvairių jos suėstų vabalų kojos ir galvos. Ji tuo labai didžiavosi ir vis taisė voratinklio siūlus, kad tik visi matytų.

Ją, paėmęs už ūso, vedė vienas rudas vabalas, vardu Sodinis Greitasis, jos pusbrolis. Savo išvaizda ir gyvenimo būdu tas vabalas buvo labai panašus į kitus plėšikus, tik kiek ilgesnis. Jo rudi, misinginiai šarvai buvo pagražinti ne išilginiais dryžiais, o gražiom, lygiom duobutėmis, kurios šešiomis eilėmis, lyg kalto iškaltos, tiesėsi per visą nugarą.

Vos tik septyni jaunikiai apstojo savo sužadėtinę ratu, tuoj keli plėšikai atitempė ilgą, dar gyvą, slięką. Tada prie stalo priėjo stambus, tamsiai mėlynas vabalas, kurio ligi tol nebuvau matęs. Jis buvo daug didesnis už visus plėšikus, plačiais pečiais ir storu sprandu. Jo šarvų puikumo galėjo pavydėti šauniausi viduramžių ritieriai. Jie buvo tamsiai plieninės spalvos, įgudusia meistro ranka išmarginti, ir į visas puses metė rausvai auksinius atspindžius. Šito didelio vabalo šypsenoje ir akyse galėjai matyti tikro narsuolio, dar niekad nenugalėto, išdidumą ir pasitikėjimą savimi. Bijojau net žvilgtelėti tiesiai į jo akis, taip jos aštriai blizgėjo. Turiu prisipažinti, kad tai buvo vienas iš gražiausių vabalų, kuriuos kada nors buvau matęs.

— Kas jis? — sužnibždėjau Širšinui į ausį.

— Tai narsiausias visame krašte plėšikas, Peteliškių Siaubas, visų sodininkų pamiltas už tai, kad be pasigailėjimo trenkia nuo sodo me-

džių visus, kas tik drįsta paliesti jų lapus. O pramintas jis Lėlyčių Galvažudžio vardu. Per vieną dieną jis išžudo net po kelis šimtus baisių, plaukuotų peteliškių vikšrų, kuriuos jis ir gerai pasislėpusius suranda. Ir svarbiausia, kad jis žudo juos ne suėsti norėdamas, kaip kiti daro, o tik iš malonumo, lyg tyčia norėdamas įsiteikti žmogui. Už tai jis ir pasidarė tokia didelė garsenybė ne tik šitame krašte, bet ir visame pasaulyje. Iš Europos jį kvietė net į Ameriką, kad ten nuvažiuotų padarytų tvarką soduose ir parodytų peteliškių vikšrams, kaip klibinami dantys. Jo dėdė tikrai ten nuvažiavo, lydimas kelių profesorių net. Ir kiek žinau, gražiai jis ten įsikūrė, toje aukso šalyje. Po sodo medžių šakas, sako, jis nesikarsto pėsčias, savomis kojomis, o važinėja tokiu mažu karišku automobiliuku — džipu ir ištroškęs geria tik Coca—Colą.

Kai Širšinas visa tai pasakojo, aš žiūrėjau į šitą gražuolį vabalą, kuris savo stipriomis žnyplėmis vienas pats pakėlė atneštą ilgą slieką ir apsuko juo jaunuosius, lyg kokia juosta sujuosdamas visus krūvon. Paskui garsiai, kad net visa salė skambėjo, tarė:

— Aš, kaip didžiausias ir narsiausias šio sodo plėšikas, vadovaudamasis gamtos įstatymais, surišu jus šituo slieku bendram gyvenimui. Jį skaniai suėdę, kaip pirmą bendro gyvenimo valgį, ėskite lygiai taip skaniai ir visus kitus gyvius, kuriuos tik įveiksite šitame sode. Taip pat linkiu jaunajai skanaus apetito, kada po vestuvių valgys savo visus septynis vyrus. Tegu jie būna jai tokie pat skanūs, kaip ir šis minkštas vestuvinis sliekas. . .

— Tai ji po vestuvių suvalgys savo vyrus? —netikėdamas tuo, ką girdėjau, paklausiau Širšiną.

— Taip, ji juos suvalgys, —atsakė Širšinas ramiai. — Ir vyrai nesigins. Toks jau šios giminės paprotys. Artėjant rudeniiui, žmona juos visus suvalgys iš eilės, išsivirdama skanios košės. Tai bus paskutinis

jos gyvenimo valgis. Po to nieko daugiau nebevalgys, o tik įlīs į žemę ir užmigs. O kai pabus pavasarį, padės kiaušinėlius ir viena sau ramiai numirs. . .

Aš negalėjau atsistebėti, kad visi septyni jaunuoliai dėl to visai nesi-
jaudino. Jie meiliai linkčiodami padavė savo jaunajai žmonai po mu-
sės galvą, kurią buvo prisisegę prie krūtinių. Tai buvo jų viešas mei-
lės įrodymas. Visi ėmė ploti ir šaukti "valio". Paskui užtraukė savo
giminės himną, kuris garsiai ir rūsčiai skambėjo tame kelmo požemyje.
Tai buvo pikta, beširdė giesmė, kurią tik plėšikai galėjo dainuoti. Kiek
prisimenu, ji skambėjo maždaug taip:

*Ei, draugai, į mūsų būrį —
Didi ir maži,
Kas geros širdies neturi,
Stokite visi!*

*Ėsk ir draugą, ėsk ir svečią,
Ėsk ir kas paklius,
O kam baimė širdį krečia,
Plėšiku nebus.*

*Ką nutvėrei, nepaleisk,
Tuoį į ragą riesk,
Jei ką pagriebei nagais,
Tai tuojau suėsk!*

*Tik kas gailesčio nežino,
Bus galvažudys,
Vabalų plėšrių kelmyno
Tikras bus narys.*

*Ką nutvėrei, nepaleisk,
Tuoį į ragą riesk,
Jei ką pagriebei nagais,
Tai tuojau suėsk. . .*

Po šitos dainos man neliko jokių abejonių, kad šie plėšikai būtų tu-
rėję nors lašelį gailesčio ar meilės. Už tai nė kiek nenustebau, kai
jaunieji, vienas per kitą, griebė savo vestuvinį sliaką ir godžiai pradėjo
jį ryti, nors jis, vargšas, dar bandė koku nors būdu pabėgti. . . Šituo
sliako prakandimu vestuvių puota iškilmingai buvo pradėta. Visi sve-
čiai puolė prie valgių, kuriuos vestuvių maršalka Širšinas vilko į salę su
dešimčia padėjėjų. Man net plaukai šiausės ant galvos, matant, ką jie
gabeno. Buvo čia ir straigių, ir visokios rūšies šliužų, daugiausia
minkštakūnių giminės, kuriuos plėšikai labiausiai mėgo. Pamačiau net
ir savo tolimą giminaitį — žaliąjį Pievų Ožiuką, kuris nors ir jau be
galvos būdamas, vis dar šokinėjo. Norėjau bėgti ir pasakyti, kad jo
nusukta galva gulėjo kitame salės gale, vis prasižiodama įkasti kiekvie-
nam, kas tik ją paliesdavo. Bet bijojau ir pasijudinti iš vietos, kur mane
Širšinas pasodino.

(*Bus daugiau*)

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIŽIŪNAS

1. *V i s k a s k i n t a*

Svetur atsidūrus. Kai einame mūsų gyvenamojo miesto gatvėmis, jaučiamės jose ne taip, kaip namie, savo tėvelių ir savųjų tarpe. Kodėl? Argi gatvėje, aikštėje, krautuvėje ir kitur mieste ne tokie pat žmonės, kaip namie, šeimoje. Pamėginkime išsiaiškinti.

Namie, savųjų tarpe, kalbamės lietuviškai, skaitome lietuviškus laikraščius ir knygas, meldžiamės lietuviškai ir geriausiai jaučiamės, kai draugaujame su lietuviais vaikais ir suaugusiais. Bet miestas ir visas kraštas, kuriame gyvename, yra nebe mūsų tėvų kraštas, ne mūsų tėvynė, bet nauja šalis, naujas kraštas. Nors jau gerokai čia apsipratome, daugelis gerai mokame vietinių gyventojų kalbą, ir mokyklose mokytis mums gerai sekasi, vis dėlto jaučiamės esą ne vietiniai, esą lietuviai, lietuvių tėvų vaikai, kuriems tėvų kalba ir tėvų bei senelių gimtoji žemė yra senoji tėvynė, kurios užmiršti negalima.

Daugelio mūsų tėveliai ir vyresnieji broliai bei seserys gyveno Lietuvoje, kur viskas jiems buvo sava, artima. Kai kurie ir iš mūsų Lietuvą gerai atsimename, patys ją savomis akimis matę ir savomis kojomis po jos žemelę bėgioję. Kiti gi, mažesnieji, ją bežinome iš tėvelio, mamytės ar vyresniųjų pasakojimų. “Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka, ten mūsų tėvynė graži Lietuva”, sakome kartu su mūsų Maironiu. Bet ten gyvenimas dabar baisus. Prieš dešimtį metų ją pradėjo spausti priešas, ir šiandieną ji neturi laisvės. Dešimtys tūkstančių lietuvių, bėgdami nuo to priešo, atsidūrė svetur, kitose valstybėse.

Bet kas gi yra valstybė? Ar Lietuva taip pat buvo valstybė? Kaip vadinasi valstybės gyventojai? Taip, ir Lietuva buvo laisva, nepriklausoma valstybė. Turėjo savo vardą (Lietuva), savo gyventojus, vadinamus piliečiais (lietuvius), savo žemę. Lietuvos valstybės gyventojų daugumas buvo lietuviai, lietuvių tautos vaikai. Nuo lietuvių tautos ir mūsų valstybė turėjo Lietuvos vardą. Pagal didžiausios tautos vardą valstybėje vadinasi ir kitos valstybės: Prancūzija (nes ją sudaro didžiausia tauta—prancūzai), Italija (nes ją sudaro italai tautiečiai),

Vokietija (vokiečiai), Latvija (latviai)... Yra valstybių vardų, kilusių iš krašto pavadinimo: Kanada, Argentina... Dar kitų valstybių vardai buvo pačių gyventojų sugalvoti ir nutarti, pvz., Jungtinės Amerikos Valstybės.

Viena tauta yra tartum viena didelė šeima. Kas toje tautoje gimsta, tas yra jos sūnus ar duktė. Lietuvių tautos šeimoje gimsta tik lietuviai, o vokiečiai, latviai ar kitos tautybės žmogus negali pasidaryti lietuviu. Piliētis — tai valstybės narys, turintis visas tos valstybės teises: jis gali toje valstybėje turėti savo turtą (namus, žemę...), jis gali rinkti tos valstybės valdžią ir pats gali būti valdžion renkamas. Lietuvos valstybės piliečiu gali būti ir nelietuviai. O lietuviai gali būti ir kitos valstybės piliečiu.

Dievo valia taip sutvarkė pasaulį, kad jame yra daug tautų. Ne visos tautos turi savo valstybes, bet visos nori jas turėti, o jų neturėdamos ar netekusios, stengiasi išlikti gyvos, tai yra myli, išlaiko savo kalbą, savo papročius ir visą gyvenimo būdą. Taip daro geri savo tautos nariai ir atsidūrę svetimose šalyse. Jie čia gali būti geri to krašto gyventojai ir tos valstybės piliečiai, bet gali ir būti taip pat geri savosios tautos nariai: branginti ir gerbti savo tėvų kalbą (ja kalbėti, skaityti ir rašyti), nepamiršti savo senosios tėvynės ir visaip jai padėti.

(Bus daugiau)

SPINDULIUKAI

JONAS RIMAŠAUSKAS

Kviečia saulės spinduliukai:

— Ei, atbėkit čia visi

Į pievelę prieš saulutę

Be kepurinių ir basi... —

Čia pulkai margų drugelių,

Vyturėliai su daina,

Iš pašlaitės galvą kelia

Tau žibutė mėlyna...

— “Vyt—vyt—vyt”, — lyg tas varpelis,

Mus kregždutė aplankys...

Byra saulės spinduliukai

Bekepuriams į akis...

KA MAN SEKĖ *Smelis*

Vaikų Tautosaka

Vaikai ir paukščiai
Vaikų dainelės apie paukščius

Vaikai, pavasarį pirmąsyk pamatę gandrą (kitaip jis dar vadinamas garnys, busilas, gužutis), dainuoja:

I.

Busil, busil, ga ga ga,
Tavo močia ragana.
Nuvažiavo žagarų,
Parvažiavo be nagų.

II.

Garny, garny, ga ga ga,
Tavo pati ragana.
Man bandelės nekepė,
Kad ir kepė — nedavė!
Tie varteliai vest vest,
Garnio pati plest ples.
Tie varteliai girkšt girkšt,
Garnio pati virst virst!
Tie varteliai tukt tukt,
Garnio pati smukt smukt!..

Piemenys, pamatę skrendančias gerves, dainuoja joms modami kepurėmis:

Suku suku kepurėlę
Ant gervelės pakaušėlio:
Nusileisk, gervele,
Ant tėvučio dvaro.

Pamatę žvirblį, vaikai sako:
Tupi žvirblis ant tvoros
Be kepurės, be skaros.
Aš to žvirblio nebijau —
Su kažerga nuvijau.

Paukščių balsai ir giesmės

Balandis:

Cit neverk, brolau,
Ateis pavasaris, —
Paduks vyrai barstyt žirnius,
O mudu surinksim... .

Vyturys:

Čibur vibur pavasaris, —
Visi vaikai nuogapilviai,
Visi vaikai bekelniai.

Pempė:

Gyvis, gyvis,
Kas iš manęs pasidyvys —
Kiaušinėlius dėsiu,
Vaikelius perėsiu.

Kregždės:

Moterėlės, moterėlės, nuo vyrelių,
nuo vyrelių pasislėpę ragulėlius mugurrrkšt, mugurrrgšt... .

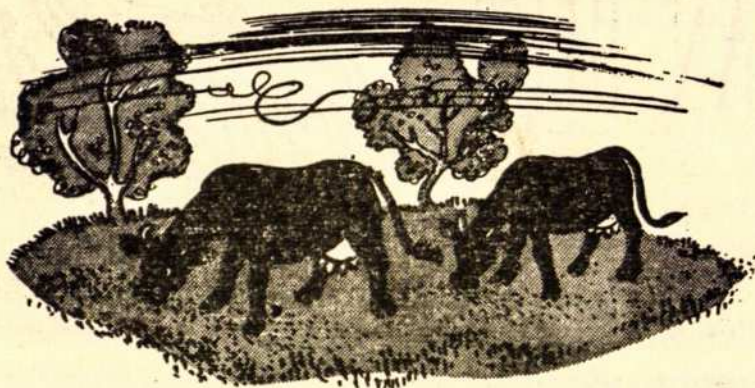
Višta, padėjusi kiaušinį, giriasi:
Kapa kapa su deeešimčia!... Kapa kapa su deeešimčia!..

(kapa — 60).

Lakštutė:

Jurgiuk, Jurgiuk,
Kinkyk, kinkyk,
Paplak, paplak,
Važiuok, važiuok... .

Surinko JONAS BŪGA

AR VISOS KARVĖS DUODA BALŲ PIENĄ

Važiuoja keliu motina su kūdikiu. Bevažiuojant jiems pasitaiko įvairūs ir kūdikiui įdomūs vaizdai. Klausimams nėra galo: “Mama, kodėl? kur? kaip?” ir daug kitų. Motina sūneliui aiškina. Vieną klausimą atsakius, seka kitas.

Vaikas pamatė pievose besiganant juodas karves. Jis buvo matęs žalias, baltas, žalmarges, juodmarges karves, bet juodų neteko matyti. Nustebęs šaukia:

— Mama, žiūrėk, juodos karvės!

— Taip, vaikeli, — motina patvirtina.

— Ar jos duoda pieno? — klausia.

— O kaipgi, duoda, kaip ir visos karvės.

— Bet aš nemačiau niekad juodo pieno.

— Nematei dėl to, kad juodo pieno nėra. Ir šios karvės duoda baltą, bet ne juodą, pieną.

Vaikas kiek nustebęs galvoja, kaip tai gali būti. Motina jam aiškina:

— Matai, Jurgeli, tu stebiesi, kaip juoda karvė gali duoti baltą pieną. Žiūrėk, apvilksiu aš tave juodais drabužiais, ar baltais, tu paliksi tas pats Jurgelis, bet ne kitoks. Taip pat ir karvė, — ar ji bus balta, ar juoda, ar kito kokio plauko, tačiau palieka karvė, duodanti baltą pieną.

— Ar visos karvės duoda baltą pieną?

— Taip, vaikeli.

Dabar Jurgelis suprato, ir nauji klausimai jam lenda į galvą.

MEŠKUITIS

EGLUTĖ, 4.

LĖLYTĖS LĖLĖS

JONAS RŪTENIS

Aš kartą pažinau mergytę
Gražiom, gelsvom kasom, mažytę:
Vardus žinojau jos lėlių,
Ir jums papasakot galiu.

Jos tų lėlių, rods, buvo šešios,
O visos dailios, visos gražios,
Melsvom akytėm ir skaidriom,
Puikiom suknytėm ir naujom.

Viena vadinosi Onytė —
Veideliai skaistūs, kaip rožytė,
Balti plaukučiai, kaip linai,
Pati vis šypsos amžinai.

Antroji iš eilės — Barbutė,
Veideliai stori, pasipūtę,
Ji varto dideles akis,
Ir, rodos, kažką tau sakys.

Tikra dama — lėlė trečioji,
Balinę suknią ji nešiojo;
Vis paraityti jos plaukai,
Net palakuoti jos nagai.

O ketvirtoji — pažiūrėkit:
Dažnai pikta, dažnai ji rėkia;
Jos vardas keistas: Miss Elen,
Nenori stoti ji eilėn...

Penkta vadinasi Julytė,
Tartum sagutė jos nosytė,
Tikrus ji turi batukus
Ir baltus kaulo dantukus.

Šešta — geriausia jos dukraitė,
Vardu Birutė — lietuvaite;
Margos drobėlės sijonukas,
Ji "Malūnėlį" šoka, sukas.

BERNIUKAS SU ANGELO SPARNAIS

ALFA SUŠINSKAS

Pasaka nepasaka

Atsimenu, buvau dar mažas berniukas ir lankiau pradžios mokyklą. Buvo gavėnia. Mes visi pasninkavome, kad gražiau sulauktume Velykų, Kristaus Prisikėlimo šventės. Vakarais visa mūsų šeima suklaupdavome ir sugiedodavome kurią nors gražią giesmę, dažniausiai "Kursai kentėjai už mus kaltus..."

— Artinasi Velykos, ir jūs, vaikučiai, turite pasidaryti geresni, negu buvot, — pasakė kartą mamytė.

— Dievui nepatinka blogi žmonės, — priminė tėvelis.

— Bet ką Dievulis daro su blogais vaikais, kurie neklauso, vagia saldinius, juokiasi iš kitų ir kitiems bloga daro? — paklausė sesutė Regina.

— Tokius Dievulis baudžia ir į velniukus paverčia, jiems mirus, — paaiškino mamytė. — Na, o kad geriau suprastumėt, — kalbėjo ji toliau, — aš papasakosiu apie du berniukus, kurių vienas buvo geras, o kitas blogas. Pamatysit, kas su jais atsitiko.

Taigi, augo du berniukai: Petriukas ir Juozukas. Jie abu mokėsi toje pačioje mokykloje ir gyveno kaimynystėje.

Petriukas buvo tikras kipšiukas: išdykavo, melavo, ėmė svetimus daiktus, mėgo iš visų juoktis, ypač pajuokdavo jis Juozuką, o ne kartą jį ir primušdavo, sniego, žemių už apykaklės prikimšdavo. Petriuku skundėsi mokytojai ir kaimynai. Geruoju ir piktuojų jį prašydavo tėveliai, kad jis pasitaisytų, kad būtų geras. Bet nieko nepadėjo: jis neklausė, ir gana.

Visai kitoks buvo Juozukas. Jis nieko neimdavo nesiklauses: visokie saldumynai dėl jo galėjo metus išstovėti spintoje — nė pirštu nepaliesdavo, jei tėveliai nepaduodavo.

O kaip gražiai rytais ir vakarais jis melsdavosi prie savo lovelės atsi-
klaupęs! Ir Petriukui, savo draugui, jis buvo geras, nors tas nekartą jį įžeisdavo.

Atsitiko, kad abu berniukai sunkiai susirgo. Pasirgę abu ir mirė. Verkė liūdėjo tėvai, savo sūnelių netekę, gailėjosi ir kaimynai.

Vaikeliams nupirko karstelius. Rengėsi laidoti. Bet štai įvyko negirdėtas, neregėtas dalykas: kai mirusį Juozuką tėvai į karstelį dėjo, berniukas netilpo: ant jo nugarėlės išaugę angelo sparnai.

— Tai už jo gerumą Dievulis taip jį papuošė, — kalbėjo žmonės.

Turėjo guldyti į karstą ir Petriuką. Bet, o Jurgutėliau, ką čia dabar žmoneliai pamatė. Ir Petriukas netilpo į karstą: tik jam ne angelo spar-

Mūsu trys skaitytojai Anglijoj

nai, o velnio ragai buvo išdygę kaktoj. Ir tokie dideli, ilgi, kaip gero ožio.

— Tai už jo blogumą ir piktumą, — šnabždėjo patylomis nusigandę kaimynai.

Mamytei baigus pasakoti, Kaziukas, truputį nusimineš, nes ir jis jau tēsi nekartą blogai pasielgęs, paklausė:

— Sakyk, ar ir man gali išdygti rageliai?

— Aišku, kad gali, — atsiliepė mamytė ir aiškino toliau. — Jei nebūsi geras, tai tau išdygs ragai per pačias Velykas. Žmonės eis į bažnyčią, giedos Aleliuja, vaikučiai neš Velykinį Avinėlį, o tu būsi su rageliais, jei nepasidarysi geresnis, negu buvai.

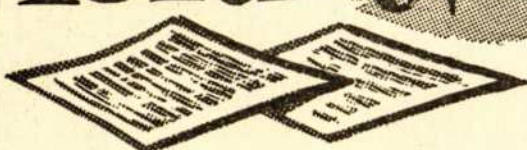
— Taip, taip, — pridėjo ir tėvelis, — blogi vaikai ir nemirę tampa velniukais su rageliais; ir visus jie bado: ir draugus, ir mokytojus, ir net savo tėvus.

Aš mačiau, kaip jaunesnysis broliukas nususuko ir nežymiai perbraukė ranka per kaktą, patikrindamas, ar nėra ragelių. Kažkas spaudė kaktą ir man. Išgelbėjo mane tėvelis, pasakęs:

— Mūsų visi vaikai dar be ragelių. Aš manau, mama, kad jie netaps kipšiukais nei lig Velykų, nei po jų.

— Žinoma, kad ne! — pritarė visi kartu. Ir man kaktelės niekas nebespaudė.

MOKYKLOS IR Mes

“...Mano reikalavimas, kad... būtų laikoma mokykla, kame vaikai galėtų pramokti skaityti gimtine kalba.”

Vyskupas M. Valančius

Vasario 16 minėjimas

Nepaprastai gražiai ir įspūdingai praėjo Vasario 16 minėjimai visose lietuvių kolonijose. Lietuviškose mokyklose vaikai turėjo programėles, o daugelis dalyvavo suaugusių minėjimo programose, padėklamuodami, pašokdami tautinių šokių, atlikdami vaidinimus ir pan. Keliose vietose buvo surengti “Vargo Mokyklos” gyvieji paveikslai, kuriuos vaizdavo tremtinės mergaitės ir jų motinos.

U S A

Šeštadienio mokyklos

Kovo 4 d. atidaryta šeštadieninė lietuviška mokykla **Brooklyne, N.Y.** Pirmą dieną atsilankė 80 mokinių. Tikimasi, kad mokinių susirinks iki 100. Pamokos bus Apreiškimo parapijos pradžios mokyklos patalpose. Parapijos klebonas N. Pakalnis leido naudotis 4—mis klasėmis ir sale žaidimams ir vaidinimams.

Mokiniai paskirstyti į 4 klases. I kl. sudaro darželio amžiaus ir pirmaskyriai mokiniai. Vyresnėse klasėse yra jau ir gimnazistų. Bus mokoma skaityti, rašyti, deklamuoti, dainuoti, vaidinti, Lietuvos istorijos ir geografijos. Mokytojai: Dr. A. Šerkšnas (vedėjas), Putvytė, Br. Kulys, kun. V. Pikturna.

Tą patį šeštadienį atidaryta šeštadieninė liet. mokykla **Maspeth'e, N.Y.**

Ind. Harbor, Ind., lietuviška šeštadienio mokykla veikia šv. Pranciškaus parapiinės mokyklos patalpose. Mokyklai įsikurti padėjo kun. K. Bičkauskas, vadovauja ir lietuvių kalbą moko buv. mokyklų insp. B. Daukantas, Lietuvos istoriją moko I. Eidėnas ir E. Paskočinienė geografiją — Valeikienė, dainavimą ir žaidimus — J. Klimas. Mokinių yra apie 30.

K A N A D A

Montrealyje yra apie 5,000—6,000 lietuvių. Vaikai lanko angliškas mokyklas. Vienos anglų mokyklos patalpose yra prisiglaudusi Ville Lasalle priemiesčio lietuviška mokykla. Praėjusį rudenį ją suorganizavo ir jai vadovauja mokyt. A. Ališauskas. Mokyklą lanko 28 mokiniai. Trūkstant vadovėlių ir šiaip lietuviškų knygų, mokytojui pačiam tenka daug darbuotis, parengiant reikalingą programą.

P I E T Ū A M E R I K A

Sao Paulo. Šiame Brazilijos mieste yra 3 lietuvių išlaikomos pradžios mokyklos.

Dvi mokyklos yra mieste: dr. J. Basanavičiaus ir dr. V. Kudirkos. Mokyklos didelės; moderniškai įrengtos, su erdviomis klasėmis, salėmis. Bet lietuviškos dvasios jose maža. Moko jose mokytojai brazilai, portugališkai, griežtai pagal brazilų mokyklų programą.

Lietuvių kalbos pamokų valdžia leidžia turėti tik po valandą kasdien, ir tai ne visiems mokiniams, o ne jaunesniems kaip 10 metų.

Paskutiniu laiku prie tų mokyklų, kaip ir Šiaurės Amerikoje, įvestos du kartus į savaitę lietuvių kalbos pamokos. Moko "A.L. Žinių" redaktorius Simas Bakšys, dar iš Nepriklausomos Lietuvos ten nuvykęs, ir St. Kubiliūnas.

Trečia mokykla yra lietuviška-me Sao Paulo priemiestyje Vila Zelina. Mokykla išlaikoma parapijos, moko vienuolės. Atvykus didesniai skaičiui tremtinių, ir čia atgijo lietuvių kalba ir buvo pradėtos pamokos lietuviškoje mokykloje. Be lietuvių kalbos joje mokoma dar piešimas ir braižyba, nes tiems dalykams yra čia puiki mokytoja — dail. V. Stančikaitė—Abraitienė. (Dail. Abraitienė Nepr. Lietuvoje yra pasižymėjusi kaip talentinga vaikų knygų iliustratorė; ji ir Eglutei yra pažadėjusi nupiešti viršelių ir šiaip piešinių).

Rūtelė dažo margučius

Foto K. Daugėlos

PIEŠINIŲ KONKURSAS

Eglutės redakcija skelbia savo jaunesniesiems skaitytojams piešinių konkursą.

Konkurse dalyvauti gali visi skaitytojai iki 10 metų amžiaus.

Piešinių temos: 1. Velykos 2. Motinos diena arba 3. Mano tėviškėlė.

Ką piešti? Velykų piešinį gali būti Kristaus prisikėlimas, ar kiškučiai, kurie dažo ir veža vaikams margučius, ar Velykų bobutė, ar kas nors kita, kas vaizduotų Velykas.

Motinos dienos piešinį gali būti, kaip vaikai sveikina mamytę, įteikdami jai gėlių, ar kas kita, surišta su motinos diena.

Piešinį "Mano tėviškėlė" gali būti gimtinis namas, Lietuvos vaizdelis ar kas panašus, kas vaizduotų piešėjo tėviškę.

Piešti ant paprasto laiško popieriaus didumo lapo (arba pusės); piešti pieštuku (juodu, mėlynu), rašalu arba spalvotais pieštukais.

Kiekvienas gali atsiųsti 3 piešinius. Siųsti iki š.m. gegužės 1 d.

Tėveliai ir mamytės prašomi konkurso dalyviams taip padėti: duoti popieriaus, ir kitų piešimo priemonių, pasakyti temas ir sąlygas, prižiūrėti, kad piešiniai būtų švarūs, bet pačių piešinių netaisyti.

Kitoje piešinio pusėje pažymėti piešėjo vardą, pavardę, metus, adresą. Siunčiant, po piešiniu padėti storesnio popieriaus, kad nesusilankstytų.

Dovanos: 1. Didelė spalvota vaikų piešinių knyga ir 5 dol. pinigais, 2. ir 3. po 5 dol. pinigais (arba po knygą). Piešiniai bus spausdinami Eglutėje.

Piešinius vertins komisija: Eglutės dailininkas P. Osmolskis, dovanų teikėja Pr. Lapienė ir Eglutės redaktorius.

Eglutės redakcija nuoširdžiai dėkoja Pr. Lapienei, Lietuvoje buvusiai mokytojai, Am. Lietuvių veikėjai už konkurso dovanas.

PAŠTO Dėrūtė

LAIŠKAI Redaktorium

"Eglutė, auk greičiau..."

Džiaugias visas vaikų pasaulis, kad išdygo žaliąją Eglutę savo gimtąja kalba. Lietuvos vaikai ją noriai skaito. Apgailestauja tik, kad vieną kartą per mėnesį tesulaukia. Taip pat yra dideliame varge esančių vaikų ir jų tėvų, kurie neturi iš ko parsikviesti. Tremtyje vaikučiai vysta, negavę jaunai dvasiai peno ir protui pasviršinamų minčių, žodžių ir viso kito, kas yra miela.

Kad Eglutė augtų, aš mielai perku ją ir dovanai dalinu tiems, kurie neturi iš ko užsisakyti. Patarčiau tuo pasekti ir kitus, ypač mokyklinio amžiaus lietuviukus, kurie gali užsakyti vargingesniesiems. Nepirkit kelis kartus "ice-cream", ir galės šios santaupos atitekti Eglutei. Bus ne tik garbė, bet ir gražus artimo meilės parodymas. O Eglutė bus visiems gera paguoda, kai pailsę nuo pamokų turėsit tokį artimą spausdintą lietuvišką žodį.

Auk ir stiprėk, miela Eglutė.
Anglija *Balys Brazdžionis*

"Antroji Eglutė dar gražesnė..."

Esu dar mažas vyrukas. Balandžio 23 d. būsiu penkerių metų. Rašyti dar neišmokau, bet iš Aušrelės jau porą puslapių pats paskaitau. Kas dieną po truputį mokausi, kad galėčiau pats Eglutę skaityti. Antroji Eglutė dar gražesnė. Jau visą su mamyte perskaitėm. Man labai patiko pasaka "Išklausyta malda" ir eilėraštis "Kiški Piški", kurį jau išmokau atmintinai ir dabar mokau savo mažąją sesutę Rūtėlę, kuri teturi dar tik dvejus metelius.

Mane mamytė išmokė daug eilėraščių, ir sekmadieniais, kai tėvelis ilsisi nuo sunkaus darbo, aš jam visus padeklamuoju. Aš moku vieną gražią maldelę, ir jei bus Eglutė vietos, prašau įdėti:

Dėl Dievulio pabudau,
Už naktelę ačiū Tau.
Žaisiu mokysiuos per dieną
Ne tik sau, bet ir Tau.
Tėvelius gražiai mylėsiu
Ir niekad nenusidėsiu.

Seaforth, Ont. Padiktavo *Saulius Ražauskas*
Canada. Parašė jo mamytė.

"Iš pat mažens..."

Siunčiu Jums tuo tarpu \$2 ir prašau siuntinėti vaikų laikraštėlį Eglutę.

Nors mano sūnus tik 2-1/2 metų, bet noriu, kad Eglutė pradėtų lankyti jį iš mažens. Taip pat ir Eglutei linkim didžiausios sėkmės, skleidžiant Tėvynės meilę vaikų tarpe.
Shadyside, Ohio *Gr. Milerienė*

"Bus džiaugsmo po keleto metų."

Mielas Redaktoriau,

Ladukas jau gavo du pirmuosius Eglutės numerius. Pavartęs, pasižiūrėjęs paveikslukų, pasidėjo į dėžutę prie kitų lietuviškų knygelių. Eglutė dar turi palaukti...kol jos skaitytojas išmoks kalbėti ir skaityti (Ladukas dar tik antruosius metelius užbaigė).

Laduko tėveliai labai džiaugiasi Eglutės pasirodymu, gražia išvaizda ir puikiu turiniu. O kiek bus džiaugsmo po keleto metų Ladukui, gavus dėžutę su Eglutės komplektais savon globon. Kiek lietuviško peno jo mažai širdelei iš karto.

Reiškiu didelę padėką
Birmingham, Anglija *V. K. Giriūnienė*

3-jų metelių skaitytojos J. Ūselytės laiškas:
LABAI AČIŲ. MAN PATINKA EGLUTĖ.
Barcelona, Ispanija. *Judita*

LAIŠKAI Skaitytojams

KAS MAN LABIAUSIAI PATIKO

reikia atsakyti, kiekvieną Eglutės numerį paskaičius. Laukiame daugiau atsakymų. Kaip atsakyti, pasiskaitykite 1 nr. 30 puslapyje.

UŽDAVINIŲ SPRENDEJAMS

dar yra darbo, nes jie neatsuntė Eglutės 3 nr. galvosūkių atsakymų. Viršelio paskutiniame puslapy yra labirintas: surasti takas, kuriuo vaikai nueis pas Velykų kiškutį, dažantį margučius. Užd. vert. 5 taškais.

Siunčiant atsakymą, nekarpyti viršelio, bet viską nukopijuoti ant permatomo popieriaus ir kelią pažymėti raudonu pieštuku.

KNYGU LENTYNA

Kai iškeliavom iš tėvynės, retam mūsų tremties rišulėly buvo knygelė ar dvi. Tremtyje daug ko pasigedom. Ir vienas iš brangiausių dalykų, ko mums labai trūko, tai buvo lietuviška knyga. Iš karto skolinomės vieni iš kitų. Paskui buvo išspausdinta keletas naujų. Po keleto metų susidarė jau nemaža lentynėlė. Beveik niekuo ji nepasipildė praėjusiais metais. Bet dabar, atrodo, lietuviškų knygų jauniems skaitytojams susilauksim vis daugiau ir daugiau.

Štai jų keletą turime jau ir šioms Velykoms.

* * *

Svetimi ir savi priešai

Kas jie? Svetimi priešai — okupantai; savi — išdavikai. Apie juos skaitome naujoje Zobarsko knygelėje "Mėnesienos sėja". Taip pavadinta pirmoji apysaka, kurioje pasakojama, kaip pirmaisiais vokiečių okupacijos metais lietuviai kentėjo nuo svetimųjų, buvo baudžiami net už tai, kad sau sėjasi javus duonai. Kitas apsakymas, "Pakarklio išdavimas", vaizduoja, kaip vienas guvus berniukas suseka savųjų tarpe buvusį išdaviką, pranešinęsį priešams, kur lietuviai ką turi pasislėpę.

Šie du pasakojimai perspausti iš knygos, už kurią autorius yra gavęs jaunimo literatūros premiją.

* * *

Stp. Zobarskas: Mėnesienos sėja. Su iliustracijom. Kaina 1 dol. Galima gauti pas autorių: 188 Logan St., Brooklyn, 8 N.Y.

Pietų vėjelis

Tai naujas Vytės Nemunėlio rinkinys, kuriame ras sau įdomių eilėraščių ir patys mažieji ir vyresni skaitytojai. Knygelę gražiai iliustravo dail. P. Osmolskis. Atspausda dviem spalvomis; didelio formato. Tai puiki Velykų dovana.

Vytė Nemunėlis: Pietų vėjelis. Piešiniai *P. Osmolskio*. Išleido rašytojų ir dailininkų sambūris "Jaunimo skaitymai". Kaina 75 ct. Galima gauti Eglutės administracijoje.

* * *

Kelionės po Lietuvą

Kas iš mūsų nemėgsta kelionių ir nuotykių. Šioje knygoje autorius vadžioja mus po garsiąją Žemaitiją, supažindindamas mus su jos dabarties ir senovės garsenybėmis, ir kartu įpindamas eilę nuotykių, net su plėšikais. Pasakojimas gausiai iliustruotas foto nuotraukomis ir piešiniais, kurie, tiesą pasakius, menkoki. Tai skaitymas aukštesniųjų mokyklų amžiaus ir vyresniam jaunimui.

* * *

A. Vilainis—Šidlauskas: Žmogus, kuris amžinai keliavo. 53 psl. I sąsiuvinis. Viso bus 7. Visų kaina \$3.50. Galima gauti pas autorių: 5300 W. 23th Pl., Cicero 50, Ill.

MŪSŲ AUTORIAI

“Eglutėje” skaitome jau antrą Antano Vaičiulaičio apsakymą: 1 nr., Dievo Avinėly, buvo Kalėdų laikas, o čia — Tešliniame žmogutyje — Velykos. Autorius čia viską pasakoja nuo savęs, tartum visa tai būtų jam pačiam atsitikę.

Bet mums, pagaliau, ir nesvarbu, kaip ten iš tiesų yra buvę: skaitytojui svarbiausia, kad būtų įdomu ir gražu. O Vaičiulaitis moka pasakoti ir įdomiai ir gražiai. Jo kalba žodinga, taisyklinga, daili, jo pasakojimas gyvas, smagus, čia su šypsena, čia su pašėpimu, čia rimtas ir kilnus.

Vaičiulaitis yra parašęs ir išleidęs ir nedidelių apsakymėlių, ir didesnių apysakų, ir pasakų. Jis rašo suaugusiems ir vaikams. Pasakos paprastai skiriamos vaikams. Jie jas labiausiai ir mėgsta. Bet beveik visos Vaičiulaičio pasakos yra ko skaityti ir suaugusiems: ir dėl turinio ir ypač dėl jų meninės

vertės, dėl kalbos ir pasakojimo grožio.

Pirmoji A. Vaičiulaičio knyga išleista 1932 m.: “Vakaras sargo namely”. Ji skiriama jauniems skaitytojams. Yra joje pasakojimų iš mūsų lietuviško kaimo vaikų gyvenimo ir keletas pasakų (Kaip meškinas vestuves kėlė ir kt.). Iš ten, kiek pataisęs, autorius davė “Eglutei” ir Tešlinį žmogutį.

Vėliau autorius yra išleidęs visa knygelę apie vieną mažą mergytę: “Mūsų mažoji sesuo.”

Kai Vaičiulaitis tas knygas rašė ir leido, buvo studentas, redagavo moksleiviams laikraštį “Ateitį”. Vėliau, baigęs universitetą, dar studijavo užsienyje, rašė ir leido knygas suaugusiems, vertė veikalus iš svetimų kalbų, mokė universitete.

Lietuvoje Vaičiulaitis gyveno iki 1939 m. Tada jis išvyko į Romą. Lietuvą okupavus svetimiešiams, namo nebegrižo. Persikėlė į Ameriką. Čia mokė marijonų koledže Thompsonė, kurį laiką redagavo laikraščius. Šiuo metu dirba Scrantono universitete ir redaguoja “Vytį” ir kultūros žurnalą “Aidus”. Bet kūrybai randa laiko ir dabar. Gyvendamas toli nuo tėvynės, rašytojas ją mielą, gražią ir brangią sudaro jaunystės atsiminimuose ir jos vaizdus atkūrė naujose apysakose ir pasakose, kurios išleistos knygoje “Kur bakūžė samanota”. Pusę knygos sudaro pasakos. Tai vieni gražiausių tos rūšies kūrinių mūsų literatūroje.

A. Vaičiulaitis savo kūryba yra užsipelnęs rašytojo klasiko vardą: jo veikalai dedami į mokyklų skaitymų knygas kaip kalbos ir stiliaus pavyzdžiai.

Kad vištos dėtų margučius...

Dėdė nemoka angliškai

Dipukas: —Dėdė, ar moki angliškai?

Dėdė: —Kas čia per klausimas, žinoma, kad moku. 50 metų Amerikoje gyvenu.

Dipukas: —Kaip bus lietuviškai I don't know?

Dėdė: —Aš nežinau.

Dipukas: —Ir dar pyksti, kai klausiu, ar moki angliškai.

Rašinys

Mokytojas: —Mikai, tavo rašinys "Mano motina" žodis į žodį toks pat, kaip tavo brolio. Katras nusirašėt nuo katro?

Mikas: —Bet juk mūsų abiejų ta pati motina...

Geras darbas

Mokytojas: —Kiekvieną dieną mes turime ką nors gero kitam padaryti, kad jis pasijaustų laimingas.

Mikas: —Aš vakar padariau. Buvau nuėjęs pas tetą, ir ji tikrai pasijuto laiminga, kad aš grįžau namo.

Sunki kova

—Kodėl taip vėlai visada kelies?

—Mat, kiekvieną rytą prasideda smarki kova tarp mano geros valios ir tinginystės, ir aš žiūriu, kas laimės, net nepajudėdamas, kad nė vienai kariaujančiai pusei nepadėčiau.

Išauklėtas vaikas

Motina: —Sūneli, nenoriu, kad eitum pas kaimynus ir žaistum su jų vaikais, nes jie tokie neišauklėti.

Vaikas: —Mama, tai leisk juos pas save atsivesti, juk aš gerai išauklėtas.

Tik dviejų dalykų jis nevalgo

Bobutė klausia Simutį:

—Ar tu visada geras berniukas, Simuti, ar visada viską valgai?

Simutis:

—Visada, bobut, ir viską. Tik prieš pusryčius aš nevalgau dviejų dalykų.

—O ko gi tu nevalgai?

—Pietų ir vakarienės.

Sunkus klausimas

—Tėveli, kodėl velnias su uodega?

—Todėl, kad jis labai blogas.

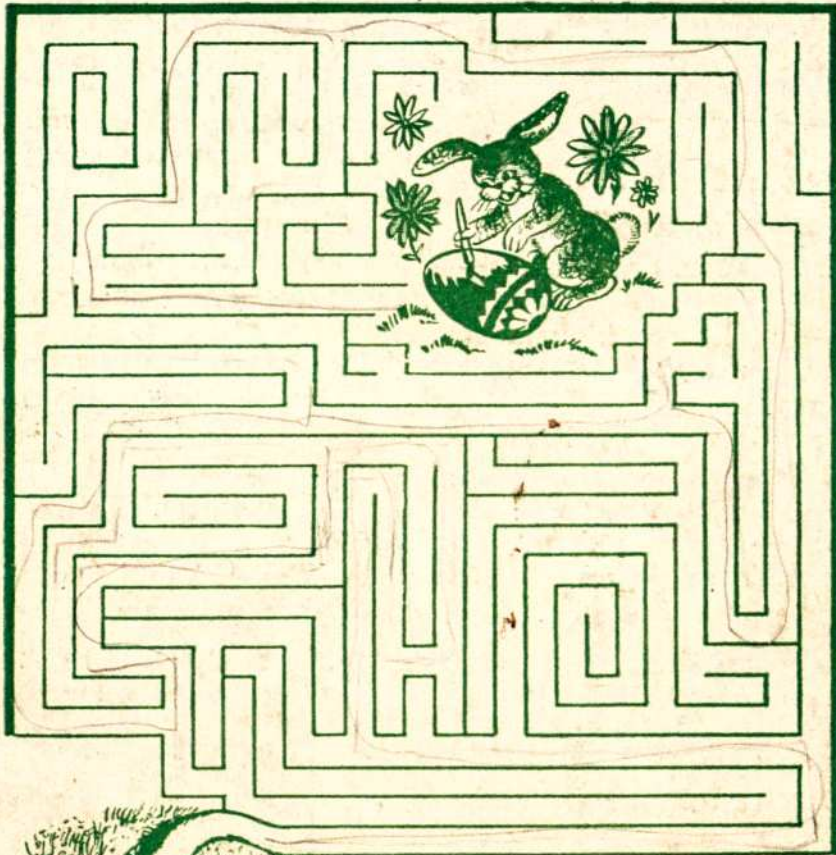
—Bet mūsų šuniukas juk labai, labai geras, tai kodėl jis su uodega?

—Ko verki, Barbute?

—Mamytė sakė pereiti gatvę tik tada, kai automobilis pravažiuos. Pusė valandos stoviu, o dar nė vienas nepravažiavo.

ALP 1785
Larch.

9. 189,399